

## A bírálóbizottság értékelése

Antal Tamás doktori pályaműve a hazai jogtörténeti szakirodalom hézagpótló gazdagodását eredményezi. A mű legfontosabb értéke az IM történetére vonatkozó 1867 és 1944 között keletkezett levéltári iratanyagnak alapos feldolgozása közigazgatás-történeti szempontból, amely eddig ilyen átfogóan még nem történt meg. Egyértelműen megállapítható, hogy a mű a szerző saját munkája, és az hiteles adatokat tartalmaz.

A könyv 661 db, szakirodalmi, levéltári és egyéb hivatkozásokat tartalmazó lábjegyzetet tartalmaz; a magyarázó, részletező lábjegyzetek aránya a referáló apparátushoz képest kb. 1:2. A bibliográfia 270 db szerzői művet foglal magába (ebből 14 db az önhivatkozás), amelyből a külföldi szerzők – angol és német nyelvű – műveinek részaránya kb. 9% (23 db). A kötetnek 260 db lábjegyzete hivatkozik a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának K577–578. sz. állományában, ill. az MNL Csongrád-Csanád Vármegyei Levéltárának a jogszolgáltatás területi szerveinek iratait tartalmazó, VII. sz. fondfőcsoportjában fellelhető iratokra, összesen hozzávetőleg félezer iratra.

A szerző főbb, az értekezésben összefoglalt, a cím odaítéléséhez alapul szolgáló új eredményei az alábbiak:

- az igazságügyminiszter jogállásáról és felelősségéről, az igazságügyi igazgatás személyzetéről, a szakminisztérium és a minisztertanács viszonyáról írott fejtegetések levéltári források feldolgozásán alapuló, új tudományos eredményként fogadhatók el
- a levéltári források alapján érdekes adalékokat tár fel és mutat be az IM és más tárcák (BM, FM) közötti, olykor konfliktusokkal terhelt kapcsolatokról.
- az IM jogpolitikai törekvéseinek leírása
- ezzel összefüggésben annak megerősítése, hogy a dualizmus 'jogtudós miniszterei' által vezetett, lassú kodifikáció teremtette meg a magyar jogrendszer időtállóságát a Horthy-korszak gyorsan változó viszonyai és válsághelyzetei közepette
- a minisztérium vezetésének és személyi állományának elemzése által annak megerősítése, hogy a dualizmus már lehetőséget adott arra a társadalmi mobilitásra, amely a tehetség és a szakértelem becsatornázását lehetővé tette a nem csak keresztény, talentumos polgárság tagjai számára is
- annak részben ismert, részben új példákkal történő alátámasztása, hogy a minisztérium 1938-ig – a miniszterek más kormánytagoknak, ill. a kormányzónak adott jogértelmezései révén – törekedett az alkotmányos kritériumokkal szembeni rendelet- és határozattervezetek tarthatatlanságát igazolni
- az utolsó magyar király jogállásával kapcsolatosan meglévő kutatási eredmények elmélyítése a gyámkormányzói és a nádori tisztségre vonatkozó törvényjavaslatok bizalmas miniszteri iratok alapján történő értékelése, összevetése és közjog-történeti kontextualizálása alapján
- értékes adalékok feltárása az 1919–1921 közötti közigazgatási eljárások revíziójával kapcsolatos kormányzati álláspont alakulása és a fegyelmi határozatok kegyelmezési jogkör alá vonásával kapcsolatos elméleti disputa érveinek változása körében
- levéltári források alapján annak árnyalt bemutatása, hogy hogyan viszonyult a korszak(ok)ban az igazságügyi minisztérium más jogász hivatásrendek (bírák ill. bíróságok, ügyvédek) működéséhez, függetlenségéhez, mennyiben segítette azokat
- a törvénytörlő rendeletalkotás gyakorlata körében az igazságügyminisztérium Horthy-korszak jogalkotásában vitt szerepe alapján annak alátámasztása, hogy először el kell különíteni a válságjogi és a nem válságjogi rendeleti kormányzást, másodszer – ez alapján – árnyalni kell, hogy az utóbbi esetben a rendeleti jogalkotás olyan történeti hagyomány, amely közjogilag csupán a korlátozott parlamentarizmus keretében érvényesülő miniszteri felelősség mellett, történeti kontextusban igazol
- a nemzetiségi kérdés második bécsi döntés nyomán történő mennyiségi és minőségi átalakulásával összefüggésben megjelenő kormányzati feladatok ellátásáról rendelkezésre álló ismeretek elmélyítése, és ezzel a Kállay- és a Sztójay-kormány tevékenysége összevetésének megkönnyítése.

Mindezekkel együtt a bizottság a jelölt részére az MTA doktora cím daítélését javasolja.